

ВИКОНАВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА ЯК СКЛADOVA ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ

У статті розглянуто інструментально-виконавську діяльність педагога-музиканта як важливу складову естетичного виховання учнів.

Ключові слова: педагог-музикант, інструментально-виконавська діяльність, естетичне виховання.

The article considers the instrumental and performing activities of a music teacher as an important component of aesthetic education of students.

Key words: teacher-musician, instrumental-performing activity, aesthetic education.

Сучасна музична освіта має пріоритетні тенденції розвитку. Серед них: утвердження людини як найвищої цінності, формування духовно розвиненої особистості, перехід до активних методів музичного навчання (використання наукового пошуку, різноманітних технологій, проблемного підходу), творча самореалізація учнів, формування гармонійно розвиненої особистості тощо. Але успішність виконання поставлених завдань визначається фаховою компетентністю педагога-музиканта, однією із складових якої є інструментально-виконавська діяльність.

Мета статті - проаналізувати роль виконавської діяльності педагога-музиканта, її важливість та практичне застосування під час навчального процесу з учнями.

Дослідження цієї теми пов'язано з важливістю повноцінної підготовки педагога-музиканта як виконавця здатного поєднувати виконавську діяльність поруч із педагогічною та дослідницькою.

Проблеми підготовки педагогів-музикантів, у тому числі досягнення інструментально-виконавської компетентності, у своїх працях досліджували Горбенко О., Білецька М., Хотенцева І., Пістунова Т., Постой Г., Олексюк О. та ін. Вони зазначають, що головними критеріями сучасної музичної педагогіки є вміння педагога поєднувати педагогічну, виконавську та дослідницьку діяльність під час навчального процесу для досягнення необхідного рівня розвитку учнів.

Особлива увага приділяється інструментально-виконавській діяльності. Від опанування цим видом залежить професіоналізм викладача, його компетентність. Для педагога-музиканта виконавська діяльність є важливим інструментом досягнення поставлених навчально-педагогічних завдань, що повинні спиратися на знання індивідуальних особливостей вихованців, та за думкою науковця Корнішевої Т. [1] коригуватися їх «...інтересами, потребами, емоціями, знаннями, вміннями, навичками...» тощо. Під час гри на інструменті викладач може донести до учня закладену у творі думку, допомогти осягнути втілені у творі художні образи, а також педагог може використовувати власне виконання твору для проведення художньо-виховної, культурно-просвітницької, концертної роботи з учнями.

Застосування власного виконання педагогом музичного твору є важливим компонентом сприйняття музики учнями на уроці, але не менш важливим є й відповідність уроку головним дидактичним принципам послідовності, системності, наочності, активності, усвідомленості, проблемності тощо. Педагог повинен вміти побудувати урок таким чином, щоб його виконавська діяльність була найбільш ефективною. Також, слід зазначити, що виконавська діяльність педагога-музиканта є відмінним засобом досягнення поставлених завдань під час музичного виховання та розвитку учнів.

Від розуміння педагогом музичних творів, рівня їх виконання залежить мотивація учнів до навчання. Сформоване художньо-образне мислення дає можливість творчого інтерпретування музичного тексту. Рівень фахової кваліфікації педагога вимагає постійного вдосконалення виконавської майстерності: підтримання технічного рівня виконавства, розкриття художньо-образного змісту твору, інтерпретаційна компетентність тощо. Велике значення має художньо-образне мислення викладача у виконавській діяльності на уроці музики.

Виконавська діяльність педагога-музиканта є складовою частиною естетичного виховання учнів. Цей вид діяльності має особливе значення, тому що він є простим з точки зору сприймання інформації. Під час власного виступу педагог демонструє учням рівень володіння інструментом, методичну обізнаність, вміння використовувати наочно-слуховий метод музичного навчання, який можна зробити ще ефективнішим у разі залучення не тільки слухової, а й моторної та зорової пам'яті.

Також, педагог-музикант повинен мати достатній рівень обізнаності з психології мистецтва, що сприяє вихованню виконавської надійності, спрямованої на подолання нервової напруги та естрадного хвилювання під час сценічних виступів.

Важливу роль у вдалому виступі на сцені, як зазначає науковець Чехуніна А. [4] відіграє психологічна настанова, яку педагог-музикант демонструє та повинен вміти сформулювати в учнів для досягнення найкращого результату. Психологічна настанова, що має складну структуру, відповідає не тільки за виконавську надійність педагога-музиканта, а й за процеси вдосконалення виконавських вмінь, формування уявлень про історичний розвиток композиторських стилів, національних шкіл тощо. Крім цього психологічна настанова відіграє надзвичайно важливу роль у музичній педагогіці, є присутньою в усіх видах музично-виконавської діяльності педагога та обумовлює його успішну творчу репродуктивну та продуктивну діяльність, художній і естетичний розвиток учнів.

Крім цього, педагог-музикант повинен вести активну концертну діяльність для демонстрації рівня володіння інструментом. Для цього він повинен давати сольні концерти, брати участь у різноманітних конкурсах, фестивалях, у роботі шкільних ансамблів та оркестрів, впроваджувати на уроках ансамблеву практику. Для учня – виконавська діяльність педагога-музиканта є не тільки прикладом до наслідування, а й дозволяє краще зрозуміти той чи інший музичний твір, налаштовує на співпрацю, прищеплює любов до музики, до естетичного її пізнання.

Отже, музично-виконавська діяльність педагога-музиканта є важливою складовою сучасної музичної педагогіки, яка дає можливість естетичного розвитку учнів, їх прилучення до музичного мистецтва. Запорукою успішного проведення уроку музичного мистецтва є вміння педагога поєднувати виконавську, педагогічну та дослідницьку діяльність. Виховання гармонійно розвиненої особистості, розвиток естетичного смаку, сприйняття прекрасного - все це відбувається за допомогою музики як засобу естетичного виховання. Саме тому, педагог-музикант повинен на високому рівні володіти музичним інструментом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Корнішева Т. Виконавська культура як предмет розгляду з позицій діяльнісного підходу. *Warszawa: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour»*. 2016. С. 25-29
URL: <https://scholar.google.com.ua/scholar?oi=bibs&cluster=16718818940404821638&btnI=1&hl=uk>
2. Олексюк О. М. Музична педагогіка: Навчальний посібник. Київ : КНУКиМ, 2006. 188 с.
3. Хотенцева И. А. Исполнительская деятельность учителя и интерпретация музыкальных произведений на уроках музыки в школе. *Наука и школа*. 2009. №2. С. 50-51

URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/ispolnitelskaya-deyatelnost-uchitelya-i-interpretatsiya-muzykalnyh-proizvedeniy-na-urokah-muzyki-v-shkole/viewer>

4. Чехуніна А. О. Психологічна настанова як базовий аспект музичного навчання. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Т.3. Вип. 76. С. 54-59. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/76/part_3/12.pdf

Рекомендує до друку науковий керівник доцентка Корнішева Т.Л.